

1. Karikázd be az alábbi halandzsa szavakból az igéket! Fogalmazd meg, hogy mi segített a kiválasztásukban!

sántás, fédben, cohább, **lamangálsz**, **páhonkodik**, lokszor, **réki**, gadra, **rüfölni fog**, mekerű, **kustorít**, **vekelgettek volna**, dérimiség

Az igékhez járuló toldalékok segítették a kiválasztást.

a. Írj három példát halandzsa igékre!

Pl.: béregeltünk, mázsintatok, kridelni fognak (bármilyen megoldás jó, amin az ige toldalékai megjelennek)

2. Egészítsd ki az igék hiányzó adatait!

Ige	Igemód	Igeidő	Szám/személy	Ragozás
szállítunk	kijelentő mód	jelen idő	T/1	általános
megértették volna	feltételes mód	múlt idő	T/3	határozott
keresni fogod	kijelentő mód	jövő idő	E/2	határozott
átúsznák	feltételes mód	jelen idő	T/3	határozott
beszéljetek	felszólító mód	jelen idő	T/2	általános
válaszolt	kijelentő mód	múlt idő	E/3	általános

3. Pótold a hiányzó tárgyas igéket a szólásokban! Segítségül megadtuk a szólások jelentését!

a. Megette a kenyere javát. = idős ember

b. Hegyezi a fülét. = hallgatózik

c. Az orránál fogva vezeti. = becsapja

d. Rázza a rongyot. = henceg

e. Lenyeli a békát. = eltűri

4. Keresd meg az alábbi szövegben a helytelenül írt igealakokat! Kijavítva másold le őket a pontsorra!

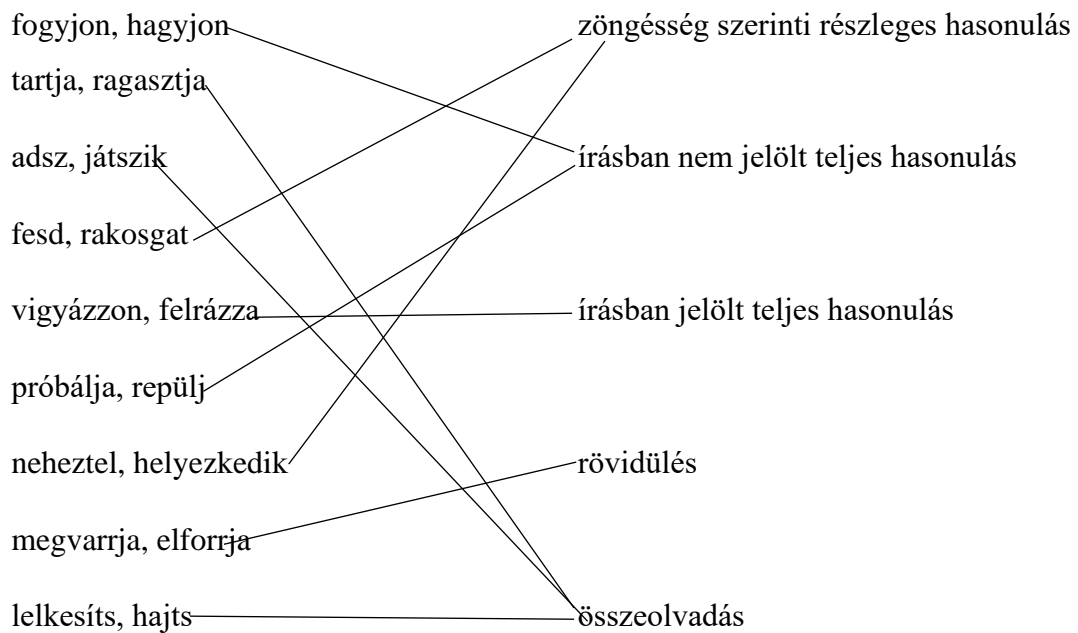
Ne **szemetejj** az utcán! A háztartási szemetet **válogatsd szét**: **gyűjcsd** külön a papírt és a műanyagot! Biztasd erre ismerőseidet is! **Mond meg** szüleidnek, hogy a veszélyes hulladékot a kijelölt lerakóhelyre vigyék! Ugye, neked is **bántya** a szemedet a sok szemét az utak mellett?

szemetelj, válogasd szét, gyűjtsd, mondd meg, bántja

5. Alkold meg az alábbi igealakokat!

- a. hisz – felszólító mód, jelen idő, E/3. tárgyas / határozott ragozás: **higgye**
- b. keres – feltételes mód, múlt idő, E/2. alanyi / általános ragozás: **kerestél volna**
- c. hagy – felszólító mód, jelen idő, E/1. alanyi / általános ragozás: **hagyjak**
- d. játszik – kijelentő mód, jelen idő, T/3. tárgyas / határozott ragozás: **játsszák**
- e. tanít – feltételes mód, jelen idő, T/2. alanyi / általános ragozás: **tanítanátok**

6. Kösd össze az igéket a mássalhangzótörvény nevével!

7. Minden sorban egy hibás igealak van. Melyik az? Figyelmesen „tippelj”!

1	2	3	TIPP
játssza	játszunk (játsszunk)	játszd	2
szőjjed (szőjed)	szódd	szőjön	1
halgat (hallgat)	hallom	halljátok	1
hagyják	hagyhat	hadjuk (hagyjuk)	3
tetszik	tetsszem	tetszél (tetsszél)	3
eddzünk	edzük (eddzük)	edzünk	2
osszd (oszd)	osszuk	osztjuk	1
bontja	bontsuk	bonsd (bontsd)	3
nyitsd (nyisd)	nyissanak	nyitjuk	1
varrd	varjad (varrjad)	varrnák	2
higgyen	hinné	higyjétek (higgyétek)	3

Az érvelő fogalmazás megírásának lépései¹

A szövegalkotási feladatok között gyakran szerepel érvelő fogalmazás írása. Ehhez külön is adunk neked jótanácsokat:

- Olvasd el, és értelmezd a feladatot! Pontosan azt csináld, ami az utasításban szerepel! Ha másról írsz, az általad alkotott szöveg olvasói azt hihetik, hogy a feladatot nem értetted meg. Használj köznyelvi kifejezéseket, kerülj a diáknyelv szavait!
- Mielőtt elkezdenéd a fogalmazást, gyűjtsd össze az érveidet: Két érv/vélemény a témával kapcsolatban; a témával kapcsolatos előnyök. Két érv/ vélemény a téma ellen: a témával kapcsolatos hátrányok.

Tisztázzuk az alapfogalmakat! **Az érv olyan állítást jelent, amit a közlő bizonyítékokkal támaszt alá. Az érvelés egy szövegtípus, amelynek célja a meggyőzés.**

Az érvelő szöveg felépítése:

A **bevezetésben** írd le a témát! Ezt a feladat utasításban találod meg és azt, hogy mellette vagy ellene kell érvelned, vagy esteleg mindkét oldal érveit fel kell sorakoztatnod. Ennek a műveletnek a neve: átfogalmazás. Lássunk egy példát! A feladatban ezt olvasod: „Manapság egyre többen tagjai az internetes közösségi oldalaknak, míg mások ellenzik a kapcsolattartásnak ezt a formáját. 10-12 mondatos fogalmazásban alakítsd ki álláspontodat, és ír legalább 2-2 érvet, amelyek a közösségi oldalak használata mellett, illetve ellene szólnak! Te pedig így fogalmazhatod át: Tény, hogy manapság egyre többen tagjai az internetes közösségi oldalaknak, ugyanakkora sokan ellenzik is a kapcsolattartásnak ezt a formáját. Két érvet írnék mellette és két érvet ellene.

A **tárgyalás** tartalmazza a bizonyítást (érveket a téma mellett) és/vagy a cáfolatot (ellenérveket), azaz az általad gondosan kiválasztott, felépített érveket. Egy érv mindig három részből áll: tétel + bizonyíték + összekötő elem (kötőszó). Használj az érvelésre jellemző utaló – és kötőszókat, például *azért..... mert; egyrészt.....másrészt; ha..... akkor; ezért; hiszen; következésképpen; mivel; tehát; ugyanis stb.*

Néhány példamondat:

- „Azért tartom jónak a közösségi oldalakat, mert a távol élő rokonokkal is tudunk kapcsolatot tartani.”

¹ Széplaki Erzsébet: Középiskolás akarok lenni, Bp, Műszaki Könyvkiadó 2020.

- „Mivel az ismerősök fotókat is feltöltenek az életük fontosabb eseményeiről, ezért mi is részesei lehetünk.”
- „Egyrészt távol élő ismerősökkel, rokonokkal is tudunk kapcsolatot tartani, másrészt ezek a kapcsolatok kényelmessé is tesznek, mert kerüljük a személyes találkozásokat.”
- „Az internetes kapcsolattartás egyik hátránya, hogy nincs szóbeli beszélgetés, következésképpen nincs mimika, testbeszéd, pedig azt nagyon fontosnak tartom.”

Egy gondolat, azaz egy érv kifejezése körülbelül egy bekezdés. A tárgyalást ennek megfelelően több bekezdésre kell tagolnod. El kell döntened azt is, melyik szövegszerkesztési utat járod be. Két lehetőség van:

- Először felsorakoztatsz minden érvet, majd sorban leírod az ellenérveket.
- Minden érv mellett rögtön megfogalmazod az ellenérvet is. Ebben az esetben ügyelned kell arra, hogy meglegyen a megfelelő számú érvsorozat (két vagy három érv).

A **befejezés** a tárgyalásban részletesen kifejtett érveket összegzi, azaz összefoglalja az álláspontodat, véleményedet.

Használhatod az alábbi mondatkezdéseket:

- Véleményem szerint.....
- Számomra az a legelfogadhatóbb.....
- Nem tudom jelenleg eldönteni, melyik.....
- Felkeltette az érdeklődésemet a.....téma, még gondolkodni szeretnék rajta,...

8. Fejtsd ki az érveidet a természetvédelem fontosságáról! Legalább 4 érvet sorakoztass fel az állítás mellett! Fogalmazásod 10-12 mondat terjedelmű legyen!

Segítség: A természetvédelem elsősorban az állat – és növényvilág megőrzését jelenti. Ezért létesültek a nemzeti parkok, a tájvédelmi körzetek, természetvédelmi területek. Valószínűleg te is jártál már valamelyikben, esetleg a területén élsz. Ezt sződd bele a fogalmazásodba, és azt is, mit tapasztaltál, tapasztalsz. Adj figyelemfelkeltő címet a szövegednek!

Kiegészítés a feladatlaphoz

- A feladatlap már a 6.-os tananyaghoz kapcsolódik. Az első 7 feladat az igék helyesírását dolgozza fel. Ez a témakör még folytatódik majd a 7. feladatlapban.
- A 2. feladatban ismétljük át velük az igemódokat és a ragozást (az idő és a szám/ személy menni szokott). A ragozásnál mondjuk el a segítőszavakat, amelyekkel végig tudnak ragozni egy igét! A ragozás mindkét elnevezését célszerű elmondani, mert bármelyiket tanulhatták. Az általános, más néven alanyi ragozásnál a segítőszó az ige után kirakott *valamit*. Pl.: írok (valamit), írsz (valamit), ír (valamit) stb.. A határozott, más néven tárgyias ragozás esetében a segítőszó az *azt*. Pl.: írom (azt), írod (azt), írja (azt) stb..
- A 4., 5. és 7. feladat helyesírási feladat. Itt dolgozhatnak önállóan, de az ellenőrzéskor a helyes igealakok kerüljenek fel a táblára! A 7. „*tippelős*” feladatban, ellenőrzéskor a helytelen igealak mellé, a gyerekek is írják oda a helyeset!
 - o *A hisz és a hagy ige helyesírása sokszor megy nehezen. A következő „segítőmondatot” leírathatjuk velük: Higgyétek el, hogy hosszú gy, és hagyjátok ott a j-t.*
- A feladatlap második része az érvelő fogalmazás megírásának lépéseiről szól. Ez a gyerekek feladatlapjában is így benne van. Közösén olvassuk fel, beszéljük át, fűzzünk hozzá magyarázatot, ha szükséges! A feladatlap vége már egy önállóan elkészített érvelő fogalmazás, amelyet otthon értékelhetünk. A megírásra adjunk hosszabb időt 20-25 percet!